

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-
ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

Кафедра природничо-наукової підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компонента
ОДФ 2. 11 ПСИХОДІАГНОСТИКА

підготовки

бакалаврів
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності

053 Психологія
(код і найменування спеціальності)

2024 рік

Робоча програма освітнього компонента ОДФ 2. 11 Психодіагностика спеціальності 053 Психологія освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти II курсу.

Розробник: Первий Віктор Станіславович, викладач, доктор медичних наук

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри природничо-наукової підготовки

Протокол від «26» серпня 2024 року № 01

Зав. кафедри

_____ (підпис)

к. пед. н. А. О. Теплицька
(прізвище та ініціали)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «28» серпня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу

_____ (підпис)

І. В. Зеркаль
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання	українська	українська
Передумови вивчення навчальної дисципліни (які дисципліни мають передувати вивченню)	ОДФ 2. 02 Загальна психологія з практикумом ОДФ 2. 10 Історія психології	
Курс	II	V
Семестр	3	-
Триместр	-	4
Загальний обсяг годин / кредитів	180/6	180/6
Кількість змістовних модулів	2	2
Годин на аудиторне вивчення	90	16
Годин на самостійне вивчення	90	164
Форма підсумкового контролю	іспит	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Освітній компонент ОДФ 2. 11 Психодіагностика є необхідною складовою професійної підготовки майбутніх психологів, і знайомить з теорією, принципами та інструментами оцінки і вимірювання індивідуально-психологічних особливостей особистості. Дослідження особистості в системі інтеріндивідуальних, інтраіндивідуальних зв'язків і суб'єкт-об'єктних стосунків становить предмет психодіагностики як галузі психологічної науки. Психодіагностика – це не лише теоретична дисципліна, але й розвинена на сьогодні галузь практичної діяльності. Проведення психодіагностичного обстеження необхідне при психологічному консультуванні, психокорекції, психотерапії та інших видах діяльності в усіх напрямках практичної психології.

Метою курсу є надання майбутнім фахівцям знань, вмінь та навичок здійснення психодіагностичної діяльності – невід'ємної складової професіоналізму психолога.

Завдання курсу – формування системи знань щодо психодіагностики як науки, забезпечення теоретичної підготовки майбутніх спеціалістів; формування практичних вмінь проведення психодіагностичного обстеження, забезпечення практичної підготовки майбутніх спеціалістів; сприяння самопізнанню та особистісному розвитку студентів-психологів, формуванню психодіагностичного мислення, активізація творчого потенціалу майбутніх психологів.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Психодіагностика» пов'язаний з такими дисциплінами як «Загальна психологія», «Диференційна психологія», «Експериментальна психологія», «Вікова психологія», «Історія психології». Програма курсу «Психодіагностика» спрямована на зміцнення цих знань та на їх поглиблення у ракурсі практичної психології.

Формування компетенцій

Інтегральна компетентність ІК

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності СК

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема в контексті організації раннього втручання).

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій та психологічні прилади для вирішування професійних завдань з психодіагностики та психокорекції психоемоційних станів, узгодженості психічних процесів та регуляції поведінки.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10 Здатність дотримуватися норм професійної етики.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

ПР 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження

ПР 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР 8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців.

ПР 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).

ПР 11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т. ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. ПСИХОМЕТРИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ. ПРОЄКТИВНИЙ, ОБ'ЄКТИВНИЙ ТА СУБ'ЄКТИВНИЙ ПІДХОДИ У ПСИХОДІАГНОСТИЦІ

Тема 1. Психодіагностика як наука та практична галузь знань. Історія психодіагностики

Зародження і становлення психодіагностики як науки. Донаукове використання психодіагностичних процедур. Розвиток психодіагностики у XIX—XX ст. Поняття та задачі психодіагностики на сучасному етапі. Сфери соціальної практики, що вимагають використання психодіагностики. Ситуація клієнта і ситуація експертизи. Методи розв'язання психодіагностичних задач. Основні психодіагностичні підходи: об'єктивний, суб'єктивний та проєктивний. Підходи, пов'язані зі збором: L-, Q-, T-даних. Психодіагностичні ознаки та категорії. Етапи психодіагностичного процесу. Етап збору даних. Етап обробки та інтерпретації даних. Прийняття рішення, побудова психодіагностичного заключення (діагнозу). Основні види діагнозу за рівнем розвитку (за Л. Виготським). Етапи встановлення психологічного діагнозу (Ю. Гільбух). Основні вимоги до психологічного висновку. Причини психодіагностичних помилок. Принципи психодіагностики. Кваліфікаційні вимоги до психодіагноста.

Література [1, 3, 6]

Тема 2. Методи психодіагностики. Психометричні вимоги до методів психодіагностики

Класифікація методів психодіагностики. Тести і тестування.. Класифікація тестів. Основні вимоги до тестів та інших діагностичних методів (Пол Клайн). Надійність тестів. Методи перевірки надійності тесту: повторного тестування (ретестова надійність), паралельних форм (еквівалентна надійність), розщеплення (узгодженість частин тесту). Валідність тестів, особливості її визначення і перевірки. Види валідності: конструктна (теоретична), змістова (внутрішня), очевидна (зовнішня), емпірична, критеріальна діагностична і прогностична. Дискримінативність. Тестові норми. Соціокультурна адаптація психодіагностичних методик.

Література [1, 3, 6, 10, 16]

Тема 3. Технологія конструювання тесту. Стандартизація тесту

Стратегії конструювання тесту. Основні етапи конструювання тесту. Специфікація тесту. Розробка матриці маніфестацій. Розроблення завдань. Оформлення тесту. Розроблення інструкції. Пілотажне дослідження. Розробка матриці аналізу завдань. Індекс ефективності виконання. Остаточна версія тесту. Стандартизація тесту. Процентилі, Z-показники, T-бали, стени, стенайни, s-показники, стандартні IQ-показники. Комп'ютерні психодіагностичні методики та системи.

Література [1, 3, 6, 10, 16]

Тема 4. Особливості проєктивних методик дослідження особистості. Адитивні, інтерпретативні, конститутивні методики

Проекція як психологічний феномен. Особливості проєктивних методик. Концепція аналізу методик: адитивних («Незавершені речення» Д.Сакса – С.Леві, «Хто Я?» М.Куна – Т.Мак-Партланда); методик інтерпретації (ТАТ, САТ, тест фрустрації С.Розенцвейга, тест Р.Жиля); конститутивних методик (структуризації) – тлумачення випадкових форм Г.Роршаха.

Література [1, 3, 6, 10, 11, 16, 18]

Тема 5. Імпресивні, конструктивні, рефрактивні, катартичні, експресивні проєктивні методики

Концепція аналізу методик: імпресії (тест М.Люшера, тест Л.Сонді); методик конструювання («Тест світу», «Тест мозаїки»); методик вивчення експресії (рефрактивних); методик катарсису (психодрама, тест «Ляльок»); експресивних методик – вивчення продуктів творчості («Кінетичний малюнок сім'ї», «Малюнок дерева», «Неіснуюча тварина»).

Література [1, 3, 6, 10, 16]

Тема 6. Діагностика інтелекту, загальних та спеціальних здібностей. Методики дослідження інтелекту

Тести здібностей. Основні підходи до вивчення інтелекту. Соціокультурний підхід. Генетичний підхід. Процесуально-діяльнісний підхід. Освітній підхід. Інформаційний підхід. Феноменологічний підхід. Функціонально-рівневий підхід. Регуляційний підхід. Характеристика тестів діагностування інтелекту. TSI Р.Амтхауера. Тест Д.Векслера. Тест Равена (прогресивні матриці). Поняття соціального та емоційного інтелекту. Тест «Соціальний інтелект» Дж.Гілфорда – М.Селлівана. Тест «Емоційний інтелект» Н.Холла.

Література [1, 3, 5, 6, 8, 10, 16]

Тема 7. Методики комплексного дослідження особистості. Особистісні опитувальники.

Основні періоди в історії дослідження особистості (філософсько-літературний, клінічний, експериментальний). Методи діагностики особистості (комплексне дослідження особистості). Тест ММРІ. Характеристика базисних (клінічних) шкал. 5-ти факторна модель «Велика п'ятірка». Опитувальник «Велика П'ятірка». Характеристика шкал психодіагностичного тесту (ПДТ). 16-факторний особистісний опитувальник Р.Кеттела. Аналіз взаємозв'язків сукупності факторів у різних блоках: інтелектуальні особливості, емоційно-вольові особливості, комунікативні властивості і особливості міжособистісної взаємодії.

Література [1, 3, 5, 6, 8, 10, 16]

Тема 8. Особливості проведення психодіагностики у осіб з ПТСР, які брали участь у бойових діях.

Сучасні психологічні тести, які використовують для діагностики ПТСР. Правила заповнення психодіагностичних анкет. Участь психолога в проведенні комплексної воєнної психолого-психіатричної експертизи.

Література [1, 9, 10, 14, 15, 16, 25]

Тема 9. Особливості проведення дистанційної психодіагностики особам, що отримали психічні травми, внаслідок війни.

Правила вибору тестів для дистанційної психодіагностики. Особливості та нюанси проведення дистанційної психодіагностики. Адаптація шкал діагностичних анкет для проведення дистанційної психодіагностики. Особливості написання висновку.

Література [1, 9, 10, 14, 15, 16, 25]

Змістовний модуль 2. ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТУВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО, МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ, ПІДЛІТКІВ, ЮНАКІВ ТА ДОРΟΣЛИХ

Тема 8. Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей дошкільного віку

Діагностика пізнавальних процесів дошкільнят. Методики діагностики сприйняття, уваги, уяви, пам'яті, мислення, мовлення.

Психодіагностика особистісних якостей і міжособистісних відносин у дошкільнят.

Література [1, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 16]

Тема 9. Діагностика готовності дитини до школи

Методики визначення готовності дитини до школи Концепція аналізу методик на визначення готовності дитини до школи. Орієнтаційний тест шкільної зрілості А.Керна – Я.Ірасека. Методика діагностики психологічної готовності дитини до шкільного навчання Н.Гуткіної. Методика на визначення загальної орієнтації дітей в навколишньому світі і запасу побутових знань. «Експрес-методика вивчення розумового розвитку дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку» (Н. Стадненко). «Графічний диктант» (Д. Ельконін).

Література [1, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 16]

Тема 10. Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей молодшого шкільного віку

Психодіагностика пізнавальних процесів дітей молодшого шкільного віку. Методики діагностики уваги, пам'яті, уяви, мислення, мовлення.

Психодіагностика особистісних та міжособистісних особливостей дітей молодшого шкільного віку. Дитячий опитувальник Кеттелла (СРQ). Дослідження самооцінки молодших школярів. Діагностика вад особистісного розвитку (З.Карпенко). Виявлення соціометричного статусу методом Дж. Морено.

Література [1, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 16]

Тема 11. Діагностика шкільної дезадаптації

Види та прояви шкільної дезадаптації. Методика для оцінювання рівня шкільної мотивації та адаптації (Н. Лусканова). Проективні методики «Що мені подобається в школі» (А. Лескова), «Школа тварин» (Н. В'юнова – К. Гайдар). Методика визначення навчальної мотивації (М. Гінзбург). Опитувальник «Мій клас» (Ю. Гільбух). Колірний тест відносин (А. Еткінд). Тест «Визначення особистісної адаптованості школярів». Тест «Шкільна тривожність» Філіпса.

Література [1, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 16]

Тема 12. Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку

Діагностика пізнавальних процесів. Психодіагностика особистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку. Методики дослідження темпераменту. Методика вивчення акцентуацій. Дослідження рівня суб'єктивного контролю. Методики дослідження самооцінки. Методика дослідження особистісної та ситуативної тривожності. Методика діагностики агресивності. Дослідження рівня конфліктності. Методика виявлення схильності до неадекватної поведінки. Психодіагностика міжособистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку (методики Т. Лірі, Шутца, В. Стефансона, Дж. Морено).

Література [1, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 16]

Тема 13. Діагностика ціннісно-мотиваційної сфери особистості дорослого. Опитувальники цінностей. Опитувальники мотивів

Теоретичне підґрунтя вивчення ціннісної сфери. Характеристика методик діагностування системи цінностей особистості. Поняття термінальних та інструментальних цінностей (М. Рокич). Перелік життєвих цінностей (В. Сопов, Л. Карпушина). Вивчення реалізації ціннісних орієнтацій особистості в реальних умовах життєдіяльності (С. Бубнов). 10 мотиваційних типів Ш. Шварца. Шкали «Тесту сенсожиттєвих орієнтацій» Д. Леонтєва. Мотивація, мотиваційні змінні, їх діагностування. Характеристика методик психодіагностики мотивації. Методики А. Мехрабіана, Ш. Річі-П. Мартіна, Т. Елерса, В. Мільмана, А. Реана, Ю. Орлова. Тест гумористичних фраз (ТГФ).

Література [1, 3, 5, 6, 8, 10, 12, 16]

Тема 14. Діагностика внутрішнього світу особистості. Діагностика самосвідомості

Головні функції самосвідомості та форми уявлень про себе. Класифікація методик психодіагностики самосвідомості. Стандартизовані самозвіти у формі описів і самоописів. Вільні самоописи з наступною контент-аналітичною обробкою. Ідеографічні методики типу репертуарних матриць. Проективні техніки. Символічні завдання на виявлення «соціального Я». Література [1, 3, 5, 6, 8, 10, 16]

Тема 15. Діагностика психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації

Дезорганізуючі емоційні стани в режимі пригнічення психіки: дистимія, депресія, апатія, гіпотимія, тривога, страх, маячний настрій. Концепція аналізу методик: «Діагностика домінуючого стану» (Л. Куликов), «Ступінь хронічної втоми» (А. Леонова), «Визначення нервово-психічної напруги» (Т. Немчин), «Шкала депресії» В.Зунге, «Шкала депресії» Бека. Характеристика методик діагностики рівня соціальної фрустрованості (Л. Вассерман), виміру рівня тривожності (Дж. Тейлор), виявлення схильності до суїцидальної поведінки (М. Горська). Діагностика рівня суб'єктивного відчуття самотності (Д. Рассел, М. Фергюсон) та «Експрес-діагностика неврозу» (К. Хек, Х. Хесс).

Література [1, 3, 5, 6, 8, 10, 16]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	С	ср		л	п	лаб	С	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Психометричні основи психодіагностики. Проективний, об'єктивний та суб'єктивний підходи у психодіагностиці												
Тема 1. Психодіагностика як наука та практична галузь знань. Історія психодіагностики	8	2	2			4	14	2				12
Тема 2. Методи психодіагностики. Психометричні вимоги до методів психодіагностики	12	4	2			6	14		2			12
Тема 3. Технологія конструювання тесту. Стандартизація тесту	10	4			2	4	12					12
Тема 4. Особливості проективних методик дослідження особистості. Адитивні, інтерпретативні, конститутивні методики	10	4			2	4	14	2				12
Тема 5. Імпресивні, конструктивні, рефрактивні, катартичні, експресивні проективні методики	10	4	2			4	14	2				12
Тема 6. Діагностика інтелекту, загальних та спеціальних здібностей. Методики дослідження інтелекту	10	4			2	4	12					12
Тема 7. Методики комплексного дослідження особистості. Особистісні опитувальники	8	2	2			4	12					12
Тема 8. Особливості проведення психодіагностики у осіб з ПТСР, які брали участь у бойових діях.	6	2				4	6					6
Тема 9. Особливості проведення дистанційної психодіагностики особам, що отримали психічні травми, внаслідок війни.	6	2				4	6					6
Разом – зм. модуль 1	80	28	8		6	38	104	6	2			96
Змістовий модуль 2. Особливості діагностування дітей дошкільного, молодшого шкільного віку, підлітків, юнаків та дорослих												
Тема 8. Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей дошкільного віку	12	4	2			6						10
Тема 9. Діагностика готовності дитини до школи	12	4			2	6						10
Тема 10. Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей молодшого шкільного віку	12	4	2			6		2				10

Тема 11. Діагностика шкільної дезадаптації	12	4			2	6					10
Тема 12. Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку	12	4	2			6		2			10
Тема 13. Діагностика ціннісно-мотиваційної сфери особистості дорослого. Опитувальники цінностей. Опитувальники мотивів.	12	4	2			6					10
Тема 14. Діагностика внутрішнього світу особистості. Діагностика самосвідомості	12	4			2	6		2			10
Тема 15. Діагностика психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації	14	4	2		2	6			2		10
Разом – зм. модуль 2	98	32	10		8	48	88	6	2		80
<i>Усього годин</i>	180	58	18		14	90	180	12	4		164

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин. Денна форма	Кількість годин. Заочна форма	Бали
1	Психодіагностика як наука та практична галузь знань. Історія психодіагностики	2	2	
2	Методи психодіагностики. Психометричні вимоги до методів психодіагностики	4		
3	Технологія конструювання тесту. Стандартизація тесту	4		
4	Особливості проєктивних методик дослідження особистості. Адитивні, інтерпретативні, конститутивні методики	4	2	
5	Імпресивні, конструктивні, рефрактивні, катартичні, експресивні проєктивні методики	4	2	
6	Діагностика інтелекту, загальних та спеціальних здібностей. Методики дослідження інтелекту	4		
7	Методики комплексного дослідження особистості. Особистісні опитувальники	4		
8	Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей дошкільного віку	4		
9	Діагностика готовності дитини до школи	4		
10	Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей молодшого шкільного віку	4	2	
11	Діагностика шкільної дезадаптації	4		
12	Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку	4	2	

13	Діагностика ціннісно-мотиваційної сфери особистості дорослого. Опитувальники цінностей. Опитувальники мотивів.	4		
14	Діагностика внутрішнього світу особистості. Діагностика самосвідомості	4	2	
15	Діагностика психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації	4		
Разом		58	12	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин. Денна форма	Кількість годин. Заочна форма	Бали
1	Психодіагностика як наука та практична галузь знань. Історія психодіагностики	2		
2	Методи психодіагностики. Психометричні вимоги до методів психодіагностики	2	2	2
3	Імпресивні, конструктивні, рефрактивні, катартичні, експресивні проєктивні методики	2		2
4	Методики комплексного дослідження особистості. Особистісні опитувальники	2		2
5	Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей дошкільного віку	2		2
6	Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей молодшого шкільного віку	2		2
7	Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку	2		2
8	Діагностика ціннісно-мотиваційної сфери особистості дорослого. Опитувальники цінностей. Опитувальники мотивів.	2		2
9	Діагностика психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації	2	2	2
Разом		18	4	16

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин. Денна форма	Кількість годин. Заочна форма	Бали
1	Технологія конструювання тесту. Стандартизація тесту	2		4
2	Особливості проєктивних методик дослідження особистості. Адитивні, інтерпретативні, конститутивні методики	2		4
3	Діагностика інтелекту, загальних та спеціальних здібностей. Методики дослідження інтелекту	2		4
4	Діагностика готовності дитини до школи	2		4

5	Діагностика шкільної дезадаптації	2		4
6	Діагностика внутрішнього світу особистості. Діагностика самосвідомості	2		4
7	Діагностика психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації	2		4
	Разом	14		28

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин. Денна форма	Кількість годин. Заочна форма	Бали
1	Психодіагностика як наука та практична галузь знань. Історія психодіагностики	4	12	1
2	Методи психодіагностики. Психометричні вимоги до методів психодіагностики	8	12	
3	Технологія конструювання тесту. Стандартизація тесту	8	12	
4	Особливості проєктивних методик дослідження особистості. Адитивні, інтерпретативні, конститутивні методики	6	12	1
5	Імпресивні, конструктивні, рефрактивні, катартичні, експресивні проєктивні методики	6	12	
6	Діагностика інтелекту, загальних та спеціальних здібностей. Методики дослідження інтелекту	4	12	1
7	Методики комплексного дослідження особистості. Особистісні опитувальники	5	12	1
8	Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей дошкільного віку	6	10	1
9	Діагностика готовності дитини до школи	6	10	
10	Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей молодшого шкільного віку	6	10	
11	Діагностика шкільної дезадаптації	6	10	
12	Психодіагностика пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку	6	10	
13	Діагностика ціннісно-мотиваційної сфери особистості дорослого. Опитувальники цінностей. Опитувальники мотивів.	6	10	
14	Діагностика внутрішнього світу особистості. Діагностика самосвідомості	6	10	1
15	Діагностика психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації	6	10	
	Разом	90	164	6

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Під час вивчення курсу «Психодіагностика» студенти протягом навчального семестру виконують індивідуальне навчально-дослідницьке завдання - **Розробка авторського опитувальника (психодіагностичної методики).**

Загальні вимоги до завдання

1. Кількість досліджуваних осіб, що беруть участь в пілотажному дослідженні – не менше 20;
2. Кількість кінцевих завдань опитувальника – не менше 20;
3. Кількість змістовних областей – 1-2;

Алгоритм виконання завдання

- ✓ Виберіть на свій розсуд психологічну властивість особистості для діагностики.
- ✓ Окресліть, які її складові, які області прояву даної якості, продумайте найтипівіші життєві ситуації, де виявляється ця якість, яким чином вона дає про себе знати у життєдіяльності людини (визначення змістових сфер та маніфестацій).
- ✓ Складіть специфікацію тесту - скільки завдань на кожну складову Ви конструюватимете.
- ✓ Складіть завдання тесту з варіантами відповіді (на вибір студента): «Так/ні», «Так/не знаю/ні», «Повністю згоден/згоден/не визначився/не згоден/повністю не згоден» і т. п.
- ✓ Розробіть назву тесту, інструкцію, бланк тесту, ключ, інтерпретацію високих, середніх і низьких балів.
- ✓ Проведіть пілотажне дослідження. Протестуйте досліджуваних, обробіть результати і обговоріть їх з ними.
- ✓ Здійсніть аналіз завдань на їх ефективність.
- ✓ Сформулюйте остаточну версію опитувальника.

10. Методи навчання відповідно до програмних результатів:

ПРН 1 – лекція, навчальна дискусія; проблемне навчання, робота в малих групах, «займи позицію».

ПРН 2 - лекція, навчальна дискусія, інструктаж; індивідуальні роботи, «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь»; презентація;

ПРН 3 – проблемне навчання, робота в малих групах; індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію»;

ПРН 5 – індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу, дерево рішень, асоціативний куц»;

ПРН 6 – моделювання; «коло ідей», дискусія; проблемний виклад матеріалу; дослідницький; «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь», «мікрофон», рольова гра, імітація, «ажурна пилка», «ток-шоу».

ПРН 7 – лекція, навчальна дискусія; проблемне навчання, робота в малих групах, «займи позицію»;

ПРН 8 – індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу, дерево рішень, асоціативний куц».

ПРН 9 – проблемне навчання, робота в малих групах; індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію»;

ПРН 11 – індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу, дерево рішень, асоціативний куц»;

11. Методи контролю

Для оцінювання рівня засвоєння знань студентам пропонуються тестові завдання, розроблені за таким зразком:

Надійність тесту – це:

- а) стійкість, незалежність результатів тесту від впливу випадкових факторів;
- б) стандартизованість процедури обробки і аналізу результатів;
- в) дискримінативність результатів;
- г) відповідність вимірюваному концепту.

Валідизація тестів пов'язана з їх перевіркою:

- а) на допустимі інтервали точності;
- б) на зручність у використанні;
- в) на повторюваність результатів при всіх тестуваннях;
- г) на відповідність предмету діагностики.

До якого класу проєктивних методик належать методики, що вивчають результати вибору стимулів із ряду запропонованих?

- а) експресивні;
- б) рефрактивні;
- в) конструктивні;
- г) імпресивні.

Для успішної підготовки студентів до модулів та іспиту нижче пропонується перелік контрольних питань з курсу «Психодіагностика».

Перелік контрольних питань

1. Поняття та задачі психодіагностики.
2. Методи вирішення психодіагностичних задач.
3. Сфери соціальної практики, що вимагають використання психодіагностики.
4. Ситуація клієнта і ситуація експертизи.
5. Психодіагностичні ознаки та категорії.
6. Етапи психодіагностичного процесу.
7. Етап збору даних.
8. Класифікація психодіагностичних ситуацій за В. І. Дружиніним.
9. Етап обробки даних та інтерпретація.
10. Етап прийняття рішення (діагноз і прогноз).
11. Психологічний діагноз. Основні види діагнозу за рівнем розвитку.
12. Етапи встановлення психологічного діагнозу (Ю. Гільбух)
13. Варіанти використання психодіагностичних даних.
14. Кваліфікаційні вимоги до психодіагноста.
15. Принципи психодіагностики.
16. Історія психодіагностики. Донаукове використання психодіагностичних процедур.
17. Розвиток психодіагностики у XIX ст.
18. Розвиток психодіагностики в XX ст.
19. Основні психодіагностичні підходи.
20. Об'єктивний психодіагностичний підхід.
21. Суб'єктивний психодіагностичний підхід.
22. Проєктивний психодіагностичний підхід.
23. Підходи, пов'язані зі збором: L, Q, T даних.
24. Основні та додаткові вимоги до методів психодіагностики.

25. Класифікація методів психодіагностики.
26. Тести. Особливі вимоги до тестів.
27. Класифікація тестів.
28. Критеріально-орієнтовані та нормативно-орієнтовані тести.
29. Поняття адаптивного тестування.
30. Стратегії конструювання тесту. Основні етапи конструювання тесту.
31. Специфікація тесту. Розробка матриці маніфестацій.
32. Розробка завдань. Типи завдань тесту. Види установок на відповіді.
33. Оформлення тесту. Компонування тексту опитувальника.
34. Розроблення інструкції.
35. Пілотажне дослідження.
36. Розробка матриці аналізу завдань. Індекс ефективності виконання.
37. Надійність тесту. Методи перевірки надійності тесту.
38. Валідність тесту. Види валідності.
39. Стандартизація.
40. Процентилі, Z-показники, T-бали, стени, стенойни, s-показники, стандартні IQ-показники.
41. Адаптація діагностичних методів. Етапи адаптації тесту.
42. Проекція як психологічний феномен.
43. Особливості проєктивних методик.
44. Адитивні та інтерпретативні проєктивні методики.
45. Конститутивні та імпресивні проєктивні методики.
46. Конструктивні та рефрактивні проєктивні методики.
47. Катартичні та експресивні проєктивні методики.
48. Тести здібностей.
49. Основні підходи до вивчення інтелекту.
50. Поняття соціального та емоційного інтелекту.
51. Методики дослідження інтелекту.
52. Основні періоди в історії дослідження особистості (філософсько-літературний, клінічний, експериментальний).
53. Методики діагностики особистості (комплексне дослідження особистості).
54. Тест MMPI. Характеристика базисних (клінічних) шкал.
55. Характеристика 14 шкал ПДТ.
56. 5-ти факторна модель «Велика п'ятірка». Опитувальник «Велика П'ятірка».
57. 16-факторний особистісний опитувальник Р.Кеттела. Аналіз взаємозв'язків сукупності факторів у різних блоках: інтелектуальні особливості, емоційно-вольові особливості, комунікативні властивості і особливості міжособистісної взаємодії.
58. Мотивація, мотиваційні змінні, їх діагностування.
59. Характеристика методик психодіагностики мотивації.
60. Теоретичне підґрунтя вивчення ціннісної сфери.
61. Характеристика методик діагностування системи цінностей особистості.
62. Методики діагностики психічних станів і емоційно-особистісної дезадаптації.
63. Головні функції самосвідомості та форми уявлень про себе.
64. Класифікація методик психодіагностики самосвідомості.
65. Стандартизовані самозвіти у формі описів і самоописів.
66. Вільні самоописи з наступною контент-аналітичною обробкою.
67. Идеографічні методики типу репертуарних матриць.
68. Символічні завдання на виявлення «Соціального я».
69. Діагностика пізнавальних процесів дітей дошкільного віку. Методики діагностики сприйняття
70. Методики діагностики уваги дітей дошкільного віку
71. Методики діагностики уяви дітей дошкільного віку

72. Методики діагностики пам'яті дітей дошкільного віку
73. Методики діагностики мислення дітей дошкільного віку
74. Методики діагностики мовлення дітей дошкільного віку
75. Психодіагностика особистісних якостей дітей дошкільного віку.
76. Психодіагностика міжособистісних відносин у дошкільнят.
77. Методики визначення готовності дитини до школи.
78. Орієнтаційний тест шкільної зрілості Керна-Йірасека. Характеристика субтестів.
79. Методика діагностики психологічної готовності дитини до шкільного навчання Н.Гуткіної. Характеристика субтестів.
80. «Експрес-методика вивчення розумового розвитку дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку» Н.Стадненко. Характеристика 5-ти блоків методики.
81. Призначення методики «Графічний диктант» Д.Ельконіна.
82. Психодіагностика пізнавальних процесів дітей молодшого шкільного віку. Методики діагностики уваги
83. Методики діагностики пам'яті дітей молодшого шкільного віку.
84. Методики діагностики уваги дітей молодшого шкільного віку.
85. Методики діагностики мислення дітей молодшого шкільного віку.
86. Методики діагностики мовлення дітей молодшого шкільного віку.
87. Психодіагностика особистісних властивостей дітей молодшого шкільного віку. Дитячий опитувальник Кеттелла (CPQ). Дослідження самооцінки молодших школярів.
88. Діагностика вад особистісного розвитку дітей молодшого шкільного віку (З.Карпенко).
89. Психодіагностика міжособистісних особливостей дітей молодшого шкільного віку. Виявлення соціометричного статусу методом Дж. Морено.
90. Діагностика шкільної дезадаптації. Види та прояви шкільної дезадаптації.
91. Проективні методики «Мій клас», «Школа тварин». Аналіз та інтерпретація результатів.
92. Суть методики «Визначення навчальної мотивації» (М. Гінзбург).
93. Колірний тест відносин (А.М.Еткінд). Процедура дослідження.
94. Тест «Шкільна тривожність» Філіпса. Характеристика чинників (синдромів).
95. Методики діагностики пізнавальних процесів дітей підліткового та юнацького віку. Методики діагностики уваги
96. Методи діагностики мислення дітей підліткового та юнацького віку.
97. Методи діагностики пам'яті дітей підліткового та юнацького віку.
98. Психодіагностика особистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку.
99. Психодіагностика міжособистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку.
100. Комп'ютеризація психодіагностичних методик (переваги та недоліки).
101. «Кількісні» складові ефекту від застосування комп'ютерів.
102. «Якісні» складові ефекту від застосування комп'ютерів.
103. Основні напрямки розвитку комп'ютерної психодіагностики.

12. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Поточний контроль														Інд. залік	Залік	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							10	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14			
2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота студентів																
1			1		1	1	1						1			

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
A	90 – 100	5	<i>Відмінно</i>
B	81-89	4	<i>Дуже добре</i>
C	71-80		<i>Добре</i>
D	61-70	3	<i>Задовільно</i>
E	51-60		<i>Достатньо</i>

12. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для екзамену).

13. Рекомендована література

1. Блінов О. Бойова психічна травма : монографія. Київ, 2019. 700 с.
2. Бочелюк В., Турубарова А. В. Психологія людини з обмеженими можливостями. Київ : Сварог, 2023. 320 с.
3. Галян І. М. Психодіагностика. Київ : Академвидав, 2011. 464 с.
4. Гольдштейн А., Хомик В. Тренінг умінь спілкування: як допомогти проблемним підліткам / Пер. з англ. В. Хомика. Київ : Либідь, 2003. 520 с.
5. Гузенко В. А., Тудорцева Ю. В. Психологічна діагностика : навчально-методичний посібник / Міністерство освіти і науки країни, Одеський національний політехнічний університет. Одеса : Вадим Вікторович Букаєв, 2013. 267 с.
6. Ерфорд Б. 45 основних технік психологічного консультування. Київ : Науковий світ, 2024. 590 с.
7. Зубрицька-Макота І. В. Психодіагностика : навч.-метод. посібник. Львів : СПОЛОМ, 2013. 346 с.

8. Корольчук М. С., Осьодло В. І. Психодіагностика : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. М. С. Корольчука. Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2010. 400 с.
9. Любіна Л. А. Психодіагностика : навч. посіб. Чернівці : Яворський Н. С., 2018. 276 с.
10. Мещанова Г. О. Соціально-психологічне дослідження особистості: теоретико-методологічний аспект / За ред. А. В. Фурмана. Тернопіль : Економічна думка, 2015. 87 с.
11. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами / Кокун О. М. та ін. Київ : ЦУЛ, 2023. 176 с.
12. Охорона ментального здоров'я та медико-психологічна реабілітація військовослужбовців в умовах гібридної війни : монографія / Цимбалюк В. І. та ін. Київ, 2021. 256 с.
13. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 226 с.
14. Поліщук С. А. Методичний довідник з психодіагностики : навч.-метод. посіб. Суми : Університетська книга, 2023. 440 с.
15. Поліщук С. А. Психологічні практики в системі підготовки практичних психологів : навч.-метод. посіб. Суми : Університетська книга, 2023. 134 с.
16. Психодіагностика. Психологічний практикум : навч. посіб. / Баклицька О. П. та ін. Львів : Сполом, 2015. 464 с.
17. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях / Зливков В. Л. та ін. Київ : Педагогічна думка, 2016. 219 с.
18. Психологічна реабілітація військових та їхніх близьких : посібник. Київ, 2023. 175 с.
19. Сабліна Н. Психологічна допомога та робота психолога з військовими та їх родинами у дні війни : монографія. Київ, 2023.
20. Станчишин В. Емоційні гойдалки війни. Роздуми психотерапевта про війну. Київ : Віхола, 2022.
21. Терлецька Л. Г. Вікова психологія і психодіагностика : підручник. Київ : Видавничий дім «Слово», 2013. 608 с.
22. Фурман А. В. Психодіагностика особистісної адаптованості: наукове видання. 3-є, скор. Тернопіль, 2016. 64 с.
23. Фурман А. В., Дубно А. В. Психодіагностична компетентність соціального працівника : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 102 с.
24. Харченко С. В. Психодіагностичні методи визначення рівня розвитку соціального інтелекту. *Теорія і практика сучасної психології*. 2018. № 1. С. 51-60
25. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція : навч. посібн. Модульно-рейтинговий курс. 3-тє вид. Київ : Видавничий дім „Персонал”, 2017. 544 с.
26. Чала Ю. М., Шахрайчук А. М. Психодіагностика : навчальний посібник. Харків : НТУ «ХПШ», 2018. 246 с.
27. Чернуха Н. М., Саврасова-В'юн Т. О. Діагностика професійно-психологічної компетентності майбутніх педагогів : методичний збірник. Київ, 2015. 88 с.
28. Шамлян К. М., Кліманська М. Проективні методи дослідження особистості : підручник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 456 с.
29. Ягупов В. Військова психологія: методологія, теорія та практика : підручник. Київ, 2022. 515 с.
30. American Psychological Association. Publication Manual of the American Psychological Association. American Psychological Association; Seventh Edition, 2019, 428 p.
31. Butcher J.N. MMPI-2 (Minnesota Multiphasic Personality Inventory-2): Manual for administration and scoring (2nd ed). – Minneapolis, MN: University of Minnesota Press, 2019. – 200 p. 36.

32. Frydenberg E. Beyond Coping. Meeting goals, visions and challenges / E. Frydenberg. – Oxford University Press, 2002. – 176 p. 37
33. Kellerman Henry. Handbook of Psychodiagnostic Testing: Analysis of Personality in the Psychological Report, Springer; 4th Edition, 2017, 220 p.
34. Molen Henk T., Schmid Henk G. t, Osseweijer Eveline M., Manon A. de Jong. Skills in Psychodiagnostics. Eleven International Publishing, 2015, 94 p.
35. Moos R. H. Life transitions and crises: A conceptual overview / R.H. Moos, J.A. Schaefer. – In R. H. Moos (Ed.), Coping with life crises: An integrated approach. –New York: Plenum, 2016. – P.28–33